

DutchESS - iedereen kan meedoen

In Intercom nummer 4 van 1997 heb ik geschreven over DutchESS, een zogenaamde Quality Controlled Gateway (QCG) voor Internetbronnen, simpeler gezegd: een catalogus van Internetbronnen, die wordt gemaakt en onderhouden door de Koninklijke Bibliotheek in samenwerking met een aantal Nederlandse universiteitsbibliotheeken. In DutchESS kan worden gezocht op naam en titel, of op onderwerp. Vooral dat laatste is natuurlijk van belang. De zoeksleutels die voor dit onderwerpsgericht zoeken kunnen worden gebruikt zijn de classificatiecode van de Nederlandse Basisclassificatie (BCL - bekend uit de opc) en Engelstalige trefwoorden, zoals deze in de vorm van een annotatie zijn aangehecht door vakspecialisten.

[Zoeken met DutchESS](#)

[Pros & cons](#)

[Bookmarks](#)

[Samenwerking](#)

Zoeken met DutchESS

Dit zoeken ziet er in de praktijk als volgt uit. Op de home page van de UB is een toegang gecreëerd tot DutchESS en deze link brengt ons bij <http://www.konbib.nl/dutchess.ned/>, het (Nederlandstalige) zoekscherm van DutchESS. Desgewenst kan worden omgeschakeld naar een Engelstalige interface. In het zoekscherm kan meteen al een zoekterm worden ingevuld. DutchESS biedt vooralsnog vooral toegang tot Internetbronnen op het gebied van de geesteswetenschappen en de sociale wetenschappen. Laten we het eens proberen met "Spanish", op zoek naar Internetbronnen over Spaanse letterkunde.

Na enig zoeken komt DutchESS met enkele tientallen treffers. Toch gaan niet al deze treffers over Spaanse letterkunde. Als het woord Spanish op enigerlei wijze voorkomt in de annotatie ("*... Additionally, the archive maintains an extensive worldwide directory of relevant organizations, resource centers, training programs, and journals. In English and Spanish.*" - The Archive of Sexology), dan zal het opduiken in de lijst met treffers, dus ook wanneer de treffer niets te maken heeft met het beoogde: Spaanstalige letterkunde. Toch is bij een aantal van enkele tientallen treffers nog wel te overzien welke sites wel en niet relevant zijn.

Wie toch geavanceerder wil zoeken, drukt op de button "Zoeken+". In een rolmenu kan nu worden aangegeven met welke zoekleutel u wilt zoeken. Wanneer u kiest voor zoeken met de BCL, dan kunt u in de index een overzicht krijgen van alle BCL-codes. Via 18 (talen in het algemeen) kunt u specificeren tot 18.32 (Spaanse letterkunde). Na het aanklikken van de "Zoek"-button krijgt u de volgende lijst met resultaten:

Wanneer u zou klikken op een van de titels, dan krijgt u de volledige annotatie te zien, dus de titel, de auteurs of samenstellers van de site, de BCL (in dit geval dus 18.32, waarmee u immers gezocht hebt), een Engelstalig resumé van de inhoud en de aanklikbare URL, die u meteen bij deze site brengt. Verder staan er nog enkele gegevens over de laatste record update, welke bibliotheek de site heeft aangeleverd enz. Speciale software houdt bij of de sites in DutchESS nog "in de lucht zijn", of ze van URL zijn veranderd of misschien niet meer worden bijgehouden. In dat geval gaat er "link checker output" naar de verantwoordelijke bibliotheek, die dan kan beoordelen of de bron wellicht uit DutchESS moet worden verwijderd. "Dode" sites zult u dus normaal gesproken in DutchESS dan ook niet aantreffen.

Klikt u op het "Link"-symbool, dan wordt u ook automatisch doorgesluisd naar de desbetreffende site.

▲ Begin pagina ▲

Pros & cons

DutchESS biedt enkele voordelen boven veelgebruikte search engines als Yahoo! of AltaVista. Allereerst bevat DutchESS een gewogen selectie van bronnen. Ten tweede maakt DutchESS gericht zoeken op onderwerp mogelijk, in het bijzonder in het zoekscherm "Zoeken+". Verder is DutchESS een Nederlandse toegang, dus met veel Nederlands materiaal, speciaal gecreëerd voor de Nederlandse academie en onderhouden door Nederlandse bibliotheekinstellingen. Dat laatste maakt, dat DutchESS in zijn virtuele collectie-opbouw min of meer parallel loopt aan de collectievorming die u kent van de deelnemende universiteitsbibliotheken en de KB.

Toch gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat DutchESS ogenschijnlijk enkele zwakke punten heeft. Het Internet is bij uitstek een internationaal platform, of beter: een grensoverschrijdend, misschien zelfs een anationaal platform. Daar een Nederlands filter op te zetten is bijna een stap terug. Toch is inmiddels gebleken dat het (Anglo-)Amerikaanse karakter van de meeste search engines deze Nederlandse aanvulling zeer welkom maakt. Bovendien heeft DutchESS wel degelijk oog voor relevant niet-Nederlands materiaal; zie het hierboven gebruikte voorbeeld.

Een tweede bezwaar dat wel wordt geuit is dat DutchESS een catalogus is voor alle bepaalde materiaalsoort, namelijk elektronisch materiaal dat via het Internet wordt aangeboden. De gemiddelde eindgebruiker, die op zoek is naar informatie over een bepaald onderwerp, is over het algemeen echter niet geïnteresseerd in het soort materiaal dat hem wordt aangeboden, als het hem of haar maar de informatie verschaft waarnaar hij of zij op zoek is. De eindgebruiker zou dus het liefst willen zoeken in alle geïntegreerde catalogus, waarin boeken, tijdschriften, tijdschriftartikelen, audiovisuele middelen alle elektronische bestanden (on-line, cd-rom, Internet) zijn ontsloten. Het nieuwe landelijke systeem Picarta (bereikbaar via de home page van de UB of via <http://picarta.pica.nl/>) komt tegemoet aan die wens. Ook de bronnen uit DutchESS zijn/worden in Picarta opgenomen.

Tenslotte, het is hierboven al een keer genoemd, heeft het merendeel van de in Dutch-ESS ontsloten bronnen een an-karakter en zijn de exacte (en in mindere mate de sociale) wetenschappen wat stiefmoederlijk behandeld. Dit is vooral te wijten aan de aard van de deelnemende instellingen, voornamelijk de centrale bibliotheken van de klassieke Nederlandse universiteiten. Deze bibliotheken hebben van oudsher veelal een sterk op de geesteswetenschappen gericht collectievormingsprofiel en dat is Dutch-ESS aan te zien. Natuurlijk is dit an sich geen slechte eigenschap (alpha's hebben ook recht op een goede Internetontsluiting), maar de uitbreiding van DutchESS met meer bronnen uit de exacte hoek zou zeer welkom zijn.

 Begin pagina

Bookmarks

Vrijwel iedereen die regelmatig met Internet werkt heeft wel een aantal bookmarks ("Favourites" in de terminologie van de Microsoft Internet Explorer) vastgelegd van interessante of belangwekkende sites op zijn of haar vakgebied. U wordt hierbij van harte uitgenodigd deze bookmarks met iedereen (vakgenoten, studenten en andere geïnteresseerden) te delen. Mathematici, fysici, medisch onderzoekers of biologen, maar ook historici, germanisten, sociologen of pedagogen kunnen een bijdrage leveren aan de vervolmaking van DutchESS. Hoe?

In het openingsscherm van DutchESS (zie de eerste afbeelding bij dit artikel) zit een button "Bron toevoegen". Wie hierop klikt komt terecht in een elektronisch aanmeldformulier waarop u een site kunt voordragen voor opname in DutchESS. Gevraagd wordt uw naam, uw E-mailadres (voor een beleefd bedankje) en de URL en de titel van de site. Daarnaast wordt u gevraagd globaal aan te geven tot welk vakgebied de site gerekend dient te worden. Met behulp van de BCL kan de site door de eindgebruikers van DutchESS dan weer teruggevonden kan worden. Even van de deelnemende bibliotheken (i.c. de UB Groningen) zorgt dan voor de verdere verwerking. Ditzelfde traject staat natuurlijk ook open voor alle faculteitsbibliotheken die hun steentje aan DutchESS willen bijdragen en tenslotte kunt u uw tips doorgeven aan een vakreferent van de UB. Let wel: DutchESS streeft naar ontsluiting op een zo concreet mogelijk niveau. Sites die "slechts" aanklikbare overzichten of lijstjes bieden van andere sites, of webcatalogi van andere (buitenlandse) bibliotheken worden niet opgenomen.

Samenwerking

DutchESS staat als QCG niet alleen in Europa. Het maakt deel uit van een netwerk van soortgelijke "gewogen" catalogi in het zgn. DESIRE-project. Meer informatie hierover vindt u onder de knop "Informatie" op de zoekpagina van DutchESS. Andere deelnemende QCG's zijn via DutchESS bereikbaar onder de knop "Zoek op Internet". In de toekomst zullen deze QCG's wellicht gebundeld worden tot 馗 grote, betrouwbare Internetcatalogus voor de Europese academische wereld. Vooralsnog wordt DutchESS gevoed door de inspanningen vanuit het Nederlandse wereldje en kan het met steun van uw bijdragen uitgroeien tot een goed instrument van wetenschappelijke informatieontsluiting op het Internet.

Ane van der Leij

Contactpersoon DutchESS UBG

UB homepage: www.ub.rug.nl

DutchESS: www.konbib.nl/dutchess.ned/

Picarta: picarta.pica.html